

Dzīvošana daudzdzīvokļu mājās nemitīgi liek mācīties, liek mainīt uzskatus, attieksmi pret īpašumu.

Vispirms nācās saprast, ka katrs dzīvokļa īpašnieks ir atbildīgs arī par namu kopumā, ka tas ir kopīpašums. Tagad jānācās pierast, ka pagalmi starp vairākām mājām jāuztver kā vienota teritorija, nevis jāvel robežas.

Soli pa solim

Lielākā namu apsaimniekotāja Cēsīs "CDzP" SIA valdes loceklis Ģirts Beikmanis norāda, ka iedzīvotāju interese par pagalmu labiekārtošanu ir lielāka, nekā tas varētu šķist vērotājam no malas: "Interese ir, bet, lai atbilstoši normatīvajiem aktiem paveiktu ko lielāku, nepieciešamas ļoti lielas investīcijas. Tāpēc pagalmu labiekārtošana visbiežāk aprobežojas ar bedrīšu salāpīšanu, bērnu rotaļlaukumu izbūvi, darbiem, kas neprasa lielus ieguldījumus."

Pašvaldības saistošajos noteikumos teikts, ka pagalmu labiekārtošanas darbiem novada Būvvaldē jāiesniedz un jāsaskaņo labiekārtojuma skice vai projekts. Arī šīs dokumentācijas izstrāde prasa resursus, speciālistus. Dažās mājās ir cilvēki, kuri paši sagatavo un iesniedz projektu pieteikumu, taču biežāk iedzīvotāji iet pie apsaimniekotāja un saka, ka viņiem ir ideja, lai izpalīdz ar dokumentācijas sakārtošanu.

"Gribētu, lai katra iecere pirms uzsākšanas tiktu izrunāta ar mums, jo katru aktivitāti vajadzētu vērtēt visa kvartāla skatījumā. Nebūtu pareizi, ja, piemēram, blakus esošās mājas līdztekus virzītu projektu par smilšukastes izbūvi. Pareizāk būtu saprast, kur bērniem drošākā vieta, un izveidot vienu lielāku smilšukasti, blakus uzstādot soliņu, kur vecākiem, vecvecākiem apsēties," norāda Ģ. Beikmanis.

Uz jautājumu, vai cilvēki gatavi ieguldīt papildu naudu pagalmu labiekārtošanā, Ģ. Beikmanis at-



■KATRAM SAVA VIETA. Cēsīs, Viestura ielā 10, mājas iedzīvotāji vienojušies par kārtību, kā pagalmā tiek novietotas automašīnas. Katrai kāpņu telpai atvēlēties piecas stāvvietas, un pagaidām ar to pietiekot.

Kopīgas teritorijas apziņa veidojas lēni

zīst: "Tas ir smagnējs process. Cilvēki nav gatavi ieguldīt papildu līdzekļus, bet to finansiālo laitiņu, kas ieguldīta pirmo projektu realizēšanai, viņi gatavi noturēt arī turpmākajos gados, darbus veicot pakāpeniski."

Apsaimniekotājs arī norāda, ka iedzīvotājiem ļoti lēni veidojas izpratne par pagalmu kā kopīgu teritoriju. Tā rodas, īstenojot arvien vairāk projektus kopā. Protams, vienmēr būs kādi, kas iebildīs, piemēram, pret to, ka bērnu rotaļlaukums tiek ierīkots viņa loga tuvumā, bet viņam nav ne bērnu, ne mazbērnu, piedevām bērnu radītais troksnis traucē mierīgi lasīt grāmatu.

Kur likt auto

Daudzdzīvokļu māju pagalmos galvenā problēma, kas nav saistīta ar pašu ēku, ir automašīnu novietošana. Nami un pagalmi bū-

vēti laikā, kad mašīnas bija retājam iedzīvotājam, tagad tā ir gandrīz katram. Dažā ģimenē pat divas un trīs, tāpēc trūkst stāvvietu, pagalmi ir pārpildīti. Maijā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) veica reidu, kas parādīja, ka visos kvartālos, kur viņi iebrauca, bija apgrūtināta pārvietošanās, nemaz nerunājot par vietas atrašanu, lai varētu veikt auto kāpņu izbīdīšanu, ar kuru palīdzību nokļūt līdz ēkas augšējiem stāviem. Toreiz VUGD pārstāvji salika automašī-

nu logos zīmītes, ka tās novietotas nepareizi, bet pagalmos nekas nav mainījies, tie vakarpusē dažviet tā piepildīti, ka pat ar vieglo grūti izbraukt, kur nu vēl ar kādu lielāku transportu.

Katrs meklē savu risinājumu. Dažviet redzamas skaidras norādes, ka mašīnas ļauts novietot tikai konkrētās mājas iedzīvotājiem. Vai tas nerunā par kopējā pagalma principam? "CDzP" valdes loceklis Ģirts Beikmanis norāda, ka katrai ēkai tomēr ir sava teritorija: "Dzīvokļu īpašnieki var

vienoties par kopīpašuma izmantošanu, nosakot stingru kārtību. Protams, ir un būs konflikti, it īpaši, ja pie kādas mājas par iedzīvotāju līdzekļiem paplašināta stāvvietas, bet cita nama iedzīvotāji tajā atstāj mašīnas. Tāpēc jau tiek izvietotas norādes, kuras ēkas iedzīvotāji drīkst novietot mašīnas. Mājas īpašnieki vienojas, ka ir šāda kārtība, katrs dzīvoklis iezīmē savu autostāvvietu, un tas tiek ievērots."

Šāda sistēma vērojama Viestura ielas kvartālā. Pie 10. mājas pat saliktas norādes, kuras kāpņutelpas iedzīvotājiem konkrētās stāvvietas paredzētas. Mājas vecākais Juris Zareckis stāsta, ka viss nebija tik vienkārši: "Jau pirms sešiem gadiem piedāvāju risināt stāvvietu jautājumu, bet tad atsaucības nebija. Taču pirms nepilniem diviem gadiem paši iedzīvotāji nāca ar iniciatīvu, tika izveidota darba grupa, veicām aptaujas, kā viņi paši redz risinājumu, un trīs mēnešu laikā tapa šāda kārtība. 45 no 60 mājas iedzīvotājiem parakstījās "par" šādu risinājumu, un lēmums tika pieņemts. Ir 25 autostāvvietas, katrai kāpņu telpai – piecas. Tika izgatavotas atļaujas, speciālā žurnālā iedzīvotāji parakstās, ka tās saņēmuši."

Pa dienu no astoņiem rītā līdz septiņiem vakarā tur var stāvēt jebkura mašīna, bet pa nakti tikai tās, kurām izdotas atļaujas, kas jānovieto pie vējstikla. Pagaidām visiem pietiek, kad mašīnu kļūš vairāk, būs jādomā risinājums. Ir apritējis gads kopš šīs kārtības ieviešanas, un problēmu nav bijis. Jebkuru jautājumu var atrisināt, ja to dara visi kopā."

Visos kvartālos situācija nav vienāda. Ir vietas, kur pagalmi skaidrāk nodalīti, bet ir kvartāli, kur šo dalījumu grūti veikt, tad nu pašiem jācenšas saprasties. □

Šogad neliels pieklusums

Cēsu novada pašvaldība 2016.gadā pieņēma saistošos noteikumus "Par Cēsu novada pašvaldības līdzfinansējuma apjomu un tā piešķiršanas kārtību daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām pie-saistīto zemesgabalu labiekārtošanai". Tajos noteikts, ka līdzfinansējumu paredzēts piešķirt brauktuves, ietves vai stāvlaukuma jaunbūvei, pārbūvei vai atjaunošanai; iekškvartālu apgaismojuma jaunbūvei, pārbūvei vai atjaunošanai; citam labiekārtojumam; būvprojekta izstrādei un autoruzraudzībai; būvuzraudzības veikšanai. Atkarībā no izvēlētajiem darbiem pašvaldības atbalsts ir 50 līdz 70 procenti.

Pirmajā gadā budžetā pašvaldība šim nolūkam atvēlēja 20 000 eiro. Šajā laikā tika saņemti četri projektu pieteikumi, kuros pašvaldības līdzfinansējums veidoja gandrīz 19 000 eiro. Sekojot piemēriem, pieteikumus iesniedza vēl no četrām daudzdzīvokļu mājām, tad deputāti lēma no budžeta atvēlēt vēl 10 000 eiro.

Pērn programmas īstenošanai pašvaldības budžetā sākotnēji paredzēja 30 000 eiro. Iedzīvotāju interese bija liela, kopumā tika saņemti 15 projektu pieteikumi, un pašvaldība atrada iespēju palielināt finansējumu. Tika atbalstīti 11 projekti, kuru īstenošanai kopā piešķirti 60 000 eiro.

Projektu vadītāja Inta Ādamsonē atzīst, ka iedzīvotāji novērtē šo iespēju, cenšas to izmantot. Viņa arī skaidro, ka pašvaldībai ir

vēlme, lai daudzdzīvokļu namu kvartālos būtu vienots skatījums uz visu teritoriju, nevis katra māja domātu par savu pagalmu kā kaut ko atrautu no kopējās teritorijas: "Šobrīd četriem daudzdzīvokļu namu kvartāliem izstrādātas labiekārtošanas koncepcijas, kas kalpo kā redzējums pagalma tālākai labiekārtošanai. Vispirms tas tika paveikts Viestura ielā, kur cilvēki pirmie saprata, ka šī ir vienota teritorija. Tagad koncepcijas ir arī Bērzinē, Valmieras un Leona Paegles ielas kvartālā, pagalmiem starp Vāveres ielu, Lapsu ielu un Leona Paegles ielu. Visu ziemeļpusē ar šo kvartālu iedzīvotājiem, kuri izteica priekšlikumus, savu redzējumu, kādam būt kopējam pagalmam."

Vai iedzīvotāji sapratuši, ka katrai mājai nav jāīsteno atsevišķs projekts, bet pagalmi jāvērtē kā kopīga teritorija? I. Ādamsonē saka: "Diskusijas bija ļoti spraigas, cilvēkiem ir atšķirīgi viedokļi. Dažos kvartālos cilvēki ideju saprata, bet citviet katrs to *deķīti* rauj uz savu pusi."

Šogad pašvaldības budžetā iekšpagalmu labiekārtošanai atvēlēts 50 000 eiro. Īpašumu apsaimniekošanas speciālists Jānis

Sniedzāns atzīst, ka aktivitāte nav tik liela kā pērn, taču projektu pieteikumi būs. Ne tikai no Cēsīm, bet arī no Vaives pagasta Krīviem, kur viena daudzdzīvokļu māja grib izmantot šo atbalstu.

Viņš min iespējamus iemeslus, kāpēc šogad aktivitāte mazāka: "Pieejams Eiropas finansējums energoefektivitātes paaugstināšanai, un nerenovētās mājas steidz pieteikties tam. Otrkārt, ļoti palielinājušās būvniecības cenas, celtnieki un projektētāji pārslogoti. Aktivitāti varbūt mazināja tas, ka šogad objektīvu iemeslu dēļ konkurss tika izsludināts tikai jūnijā, bet vasarā cilvēkiem ir citas intereses. Jāņem vērā arī tas, ka mazie darbiņi pagalmos izdarīti, palikušas lielākas vajadzības, piemēram, automašīnu stāvlaukumi, bet tam nepieciešams lielāks finansējums."

Projektu pieņemšana turpinās, tos izvērtēs un apstiprinās rindas kārtībā no iesniegšanas brīža, līdz paredzētais finansējums būs sadalīts. Pašvaldībā norāda, ka šī ir ilgtermiņa programma un turpmākā budžeta plānošana notiks atkarībā no māju īpašnieku un apsaimniekotāju aktivitātes izvērtējuma. □

Lappusi sagatavojis JĀNIS GABRĀNS

Publikācijas sagatavotas ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā "Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma" atbalstīts projekts nr. Nr.2/MEDIA/18/013



Valsts reģionālās attīstības aģentūra

PIEMĒRS

Kopā var paveikt daudz

Cēsīs labs piemērs ir Viestura ielas kvartāls, kur visu māju iedzīvotāji sapratuši, ka pagalmi ir kopīga teritorija un katrs labiekārtošanas darbs tiek veikts, domājot par visu interesēm.

Jau rakstīts, ka pavasarī šī kvartāla aktīvistu realizētais projekts par pagalmu labiekārtošanu uzvarēja nacionāla mēroga projektu konkursā "Sabiedrība ar dvēseli". Ilzes Sestules-Bites, Ilzes Sirmās un Aivara Lamberta realizētā iecere vispirms ieguva pirmās pakāpes diplomu Vidzemes reģionā, pēc tam saņēma arī titulu "2017. gada labākais projekts" un nacionālo balvu.

Jau toreiz Ilze Sirmā "Druvai" atzina, ka gan žūrija, gan citu projektu īstenošanai brīnījies par spēju vienot tik daudz namu iedzīvotājus kopējām rezul-

tātam: "Laikam jau tas, ka spējam apvienot kopīgai iecerei septiņu daudzdzīvokļu ēku iemītniekus, deva to augsto vērtējumu. Dzīvojot daudzdzīvokļu mājās, nevar domāt tikai par sevi, neradot tālāk par dzīvokļa durvīm. Kopā ir spēks, katra nama cilvēki atsevišķi nevar paveikt tik daudz, cik, darbojoties kopā."

Darbošanās kopā, domājot par pagalmu kā vienotu telpu, turpinās. Aktīvistiem jau ir ieceres, ko darīt šovasar, tiek apkopotas izmaksas, veikti citi sagatavošanas darbi.

"Šogad konkursos nestartēsim, iztiksim ar naudu, ko mums piešķīra balvā, klāt pieliekot visu māju atvēlēto kopīgiem darbiem. Visiem skaidrs, ka uzreiz visu sakārtot nevar, tāpēc ejam soli pa solim, raugoties pēc pašu iespējām. Šogad konkursus izlaidīsim, lai tiek arī citiem," smaidot saka I. Sirmā.

Var teikt, ka labi darbi atmaksājas, jo namu apsaimniekotājs "CDzP" – turējis solījumu un konkursa uzvarētājiem uzdevinājis trīs galdus ar krēsliem, kas izvietoti pa visu teritoriju. □